

REPUBLIKA SRPSKA
**Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka**

Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
**The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka**

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o radu Agencije za osiguranje Republike Srpske
za period od 01.01.2021. do 31.12.2021. godine

Broj: UO- 13/22
Datum: 07.06.2022. godine

Banja Luka, maj 2022. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	4
1. AGENCIJA ZA OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE.....	6
1.1. Misija, vizija i ciljevi	6
1.2. Nadležnosti Agencije.....	7
1.3. Organi upravljanja i organizaciona struktura	9
1.3.1. Organi upravljanja.....	9
1.3.2. Organizaciona struktura	9
1.4. Zakonodavni okvir.....	12
2. REGULATORNE I NADZORNE AKTIVNOSTI AGENCIJE	13
2.1. Regulatorne aktivnosti	13
2.2. Nadzorne aktivnosti i licenciranje	14
2.2.1. Izdavanje dozvola za rad i izdavanje drugih odobrenja	14
2.2.2. Nadzorne aktivnosti.....	17
2.2.2.1. Posredni nadzor.....	17
2.2.2.2. Neposredni nadzor.....	21
2.2.2.3. Mjere nadzora.....	22
3. AKTIVNOSTI U VEZI SA ZAŠTITOM POTROŠAČA U OSIGURANJU.....	25
3.1. Ombudsman u osiguranju	25
3.1.1. Aktivnosti u vezi sa prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje sporova iz osiguranja	26
3.1.2. Edukacija potrošača u osiguranju	27
3.1.3. Druge aktivnosti Ombudsmana u osiguranju od značaja za korisnike usluga osiguranja	27
4. UNAPREĐENJE RADA I SARADNJA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA	28
4.1. Unapređenje supervizorskih praksi	28
4.2. Unapređenje tržišta obaveznog osiguranja od autoodgovornosti – Aktivnosti u vezi sa postepenim uvođenjem sistema slobodnog određivanja cijena/premija	29
4.3. Informacioni sistem Agencije.....	30
4.4. Saradnja sa drugim institucijama.....	31
4.4.1. Saradnja sa domaćim institucijama	31
4.4.2. Saradnja sa inostranim institucijama	33
4.5. Edukacija i povećavanje javne svijesti o značaju osiguranja	35

Tabele

Tabela 1: Struktura zaposlenih prema nivou obrazovanja	10
Tabela 2: Specijalistička i stručna znanja zaposlenih	10
Tabela 3: Pregled izdatih dozvola, te upisa i brisanja iz registra učesnika na tržištu osiguranja, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine	16
Tabela 4: Saglasnosti, upisi promjena podataka u registrima kod Agencije, mišljenja i potvrde, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine	17
Tabela 5: Informacije/analize i mišljenja iz kontinuiranog nadzora u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine	19
Tabela 6: Izrečene mjere nadzora, izdati prekršajni nalozi i podneseni zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka, u periodu od 01.01. do 31.12. 2021. godine	23
Tabela 7: Struktura prigovora/zahtjeva za vansudsko rješavanje sporova po vrstama osiguranja	26
Tabela 8: Pregled rješavanja Ombudsmana po prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje spora i drugim pisanim podnescima.....	27

UVODNA RIJEČ

Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) je osnovana zakonom, kao samostalni i nezavisni regulatorno – nadzorni organ koji djeluje u cilju zaštite prava i interesa osiguranika, trećih oštećenih lica, korisnika osiguranja i članova dobrovoljnih penzijskih fondova, te opšteg unapređenja tržišta osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja (u daljem tekstu: tržište osiguranja).

U skladu sa zakonskim okvirom, nadležnosti Agencije se mogu grupisati na regulatorne, nadzorne, te nadležnosti zaštite i edukacija potrošača u osiguranju. U svrhu efikasnog ispunjavanja svojih zakonskih nadležnosti, Agencija kontinuirano provodi i aktivnosti unapređenja nadzornih procesa i saradnje sa drugim institucijama, te edukacije učesnika na tržištu osiguranja. Pregled aktivnosti koje je Agencija provodila, u 2021. godini, dat je u ovom izvještaju.

Fokus regulatornih aktivnosti Agencije je bio na prilagođavanju podzakonskih propisa aktuelnim uslovima na tržištu, a u cilju minimiziranja rizika po stabilnost sektora osiguranja. Shodno aktuelnoj situaciji u privredi, nastaloj kao posljedica epidemije korona virusa, izmijenjen je podzakonski propis koji reguliše ulaganja sredstava društava za osiguranje, kojim je, na privremenoj osnovi, dozvoljeno da se kao sredstvo za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja mogu koristiti i potraživanja za nedospjele premije neisteklih neživotnih osiguranja. Nadalje, izmjenama pravilnika koji reguliše međusobne odnose zastupnika u osiguranju i društava za osiguranje povećana je maksimalna stopa provizije koja može da se ugovori za zastupanje u vrsti osiguranja od autoodgovornosti, a što je istovremeno i pripremna aktivnost za poslovanje u uslovima slobodnog određivanja premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

Pored obavljanja aktivnosti kontinuiranog praćenja i analize stanja i trendova na tržištu osiguranja, izvršenja naloženih mjera i finansijskog položaja učesnika na tržištu osiguranja, Agencija je, u toku 2021. godine, pokrenula 29 nadzora i to: 14 posrednih vanrednih nadzora, 11 neposrednih redovnih nadzora i 4 neposredna vanredna nadzora. Pokretanje neposrednog redovnog nadzora je zasnovano na realizaciji Plana nadzora za 2021. godinu, dok su vanredni nadzori, kako posredni, tako i neposredni, pokretani nakon identifikovanih rizika obavljanjem kontinuiranog nadzora nad finansijskim položajem učesnika na tržištu osiguranja.

Pored provođenja regulatornih i nadzornih aktivnosti, Agencija se zaštitom potrošača bavila i putem Ombudsmana u osiguranju.

Unapređenje i standardizacija supervizorskih aktivnosti i radnih procesa su kontinuirane aktivnosti Agencije, koje su, u izvještajnom periodu, bile usmjerene na razvoj jedinstvenog integralnog informacionog sistema, u smislu identifikovanja korisničkih zahtjeva koji će stvoriti pretpostavke za unaprijeđenje ukupnih poslovnih procesa i dalju standardizaciju supervizorskih aktivnosti.

U okviru realizacije Strateškog okvira pripreme za prelazak na regulatorni okvir zasnovan na Solventnosti II izvršena je analiza odgovora iz anketnog istraživanja: „Utvrdjivanje nivoa

razvijenosti funkcija sistema upravljanja prema zahtjevima Solventnosti II“, a rezultati istraživanja su putem internet stranice Agencije učinjeni dostupnim javnosti. Sproveden je i prvi stres-test sektora osiguranja u Republici Srpskoj, koji je Agencija razvila u skladu s najboljom supervizorskom praksom i shodnom primjenom metodologije stres-testa Evropskog tijela za nadzor osiguranja i penzija (*EIOPA*). Svrha ovog stres-testa je, pored razvoja praksi poslovanja zasnovanih na identifikovanju rizika koji mogu ugroziti poslovanje društava za osiguranje, i na podizanju svijesti o značaju adekvatnog i pravovremenog upravljanja rizicima kojima su društva za osiguranje izložena u poslovanju. U periodu izrade ovog izvještaja sprovode se aktivnosti analize rezultata stres-testa pojedinačnih društava i cjelokupnog sektora.

Organizovana je edukacija, te jedan redovan i jedan vanredni ispitni rok za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupnika i brokera u osiguranju.

Agencija je djelovala i u okviru aktivnosti Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske, a nastavljena je već uspostavljena saradnja i izvještavanje u procesu pridruživanja i pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji.

v.d. direktora,
Draženka Janjanin

1. AGENCIJA ZA OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE

Agencija je osnovana 2006. godine Zakonom o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19).

Agencija je samostalna neprofitna institucija Republike Srpske, koja za svoj rad odgovara Narodnoj skupštini Republike Srpske. Sjedište Agencije je u Banjoj Luci.

1.1. Misija, vizija i ciljevi

Misija Agencije je provođenje efikasne regulacije i nadzora sektora osiguranja, odnosno:

- osiguranja (društva za osiguranje, zastupnici i brokeri¹ u osiguranju) i
- dobrovoljnog penzijskog osiguranja (društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i dobrovoljni penzijski fondovi),

s ciljem zaštite i obezbjeđenja povjerenja osiguranika, trećih lica, korisnika osiguranja i članova dobrovoljnih penzijskih fondova, uz stvaranje uslova za stabilno i transparentno funkcionisanje tržišta osiguranja u Republici Srpskoj.

Vizija je kontinuirani razvoj Agencije, kao nezavisnog i modernog regulatora i nadzornog tijela u skladu sa najboljom praksom i međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Agencija usklađuje pravila poslovanja i rada učesnika na tržištu osiguranja (društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH, zastupnici i brokeri u osiguranju, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i Zaštitni fond Republike Srpske), kao i pravila i principe nadzora sa međunarodno prihvaćenim standardima nadzora u osiguranju. Agencija vrši nadzor i preduzima mjere potrebne da se obezbijedi zakonitost rada i poslovanja učesnika na tržištu osiguranja.

U saradnji sa učesnicima na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, Agencija preduzima aktivnosti u cilju podizanja svijesti o potrebi stalnog unapređivanja poslovanja i povećavanja nivoa usklađenosti sa standardima i propisima u osiguranju.

Djelovanjem Agencije na ovim osnovama stvaraju se pretpostavke da se u Republici Srpskoj izgradi stabilno, uređeno i efikasno tržište osiguranja, koje korisnicima obezbjeđuje usluge osiguranja na kvalitetan, pouzdan i transparentan način.

Osnovni principi na kojima se zasniva funkcionisanje Agencije su:

- ekonomičan i efikasan pristup regulaciji i nadzoru,
- objektivian i nepristrasan pristup u provođenju nadzora,
- standardizacija nadzornih procedura i
- transparentnost u obavljanju aktivnosti.

¹ Prema Zakonu o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), posredovanje u osiguranju obavljaju brokeri u osiguranju (fizička lica i brokerska društva u osiguranju).

Strateški ciljevi Agencije su:

- izgradnja kompetentnosti u nadzoru i otvorenost ka konstruktivnoj interakciji sa svim zainteresovanim stranama,
- stimulisanje konkurentskog okruženja i pomoć u razvoju samoregulacije učesnika na tržištu osiguranja,
- regulacija i nadzor zasnovani na riziku - postepeno unapređivanje pristupa nadzoru pomjeranjem fokusa, sa naknadne kontrole zakonitosti poslovanja, na nadzor koji se bazira na procjeni rizika u poslovanju nadziranih lica i na upravljanju tim rizicima,
- održavanje aktivne pozicije u BiH, primjena EU i drugih međunarodnih standarda,
- povećanje povjerenja javnosti u usluge i proizvode osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja,
- izgrađivanje efektivne politike u oblasti razvoja i upotrebe ljudskih resursa,
- optimizacija procesa, procedura i razvoja u vezi sa upotrebom informacionih tehnologija.

1.2. Nadležnosti Agencije

U skladu sa zakonskim okvirom, nadležnosti Agencije mogu se grupisati na regulatorne, nadzorne, te nadležnosti zaštite i edukacije potrošača u osiguranju.

Agencija u okviru svojih regulatornih nadležnosti:

- donosi podzakonske propise (pravilnike, odluke, naredbe, uputstva i smjernice),
- analizira postojeću podzakonsku regulativu, sa aspekta promjena zakonskog okvira i tržišnih okolnosti,
- pokreće inicijative za promjenu zakona iz oblasti osiguranja, dobrovoljnog penzijskog osiguranja i zakona iz drugih oblasti koji su od značaja za očuvanje stabilnosti i razvoj sektora osiguranja,
- učestvuje u izradi transpozicionih i korelacionih tabela u odnosu na direktive EU iz oblasti osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u saradnji sa drugim nadležnim organima i
- vrši samoprocjenu usklađenosti domaće regulative sa Osnovnim principima osiguranja (ICP), izdatim od Međunarodne asocijacije supervizora u osiguranju (IAIS).

Nadzorne nadležnosti Agencije su:

- nadzor ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za rad društvima za osiguranje i društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, te nadzor nad organizovanjem i upravljanjem dobrovoljnim penzijskim fondom/vima,

- nadzor ispunjenosti uslova za ovlašćenje i upis u registar zastupnika i brokera u osiguranju, uključujući i organizaciju stručnih ispita za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju,
- nadzor ispunjenosti uslova za izdavanje ovlašćenja za obavljanje aktuarskih poslova i upis u registar ovlašćenih aktuara,
- nadzor ispunjenosti uslova za izdavanje ostalih odobrenja/saglasnosti učesnicima na tržištu osiguranja,
- posredni nadzor (pravni, finansijsko - računovodstveni i aktuarski) učesnika na tržištu osiguranja, na osnovu analize izvještaja i druge dokumentacije koju učesnici na tržištu osiguranja dostavljaju Agenciji,
- neposredni nadzor nad učesnicima na tržištu osiguranja,
- nadzor nad poslovanjem Zaštitnog fonda Republike Srpske,
- vođenje propisanih registara društava za osiguranje, zastupnika i brokera u osiguranju, ovlašćenih aktuara, društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i dobrovoljnih penzijskih fondova,
- razmjena informacija iz oblasti nadzora sa drugim regulatorima finansijskog tržišta u Republici Srpskoj i Federaciji BiH,
- saradnja i razmjena informacija sa institucijama supervizije osiguranja iz zemalja EU, putem koledža supervizora, a u cilju provođenja nadzornih aktivnosti društava za osiguranje koja posluju u okviru grupacija osiguravača i
- razvoj Informacionog sistema Agencije s ciljem efikasnijeg provođenja nadzornih aktivnosti.

Nadležnosti Agencije vezane za zaštitu i edukaciju potrošača u osiguranju su:

- kontinuirano praćenje postojanja i primjene internih procedura za prodaju osiguranja (zaključivanje ugovora) u društvima za osiguranje, te za rješavanje odštetnih zahtjeva i zahtjeva za isplatu osiguranih suma i suma osiguranja,
- podsticaj jačanju povjerenja javnosti u usluge osiguranja (putem Ombudsmana, edukacijom, preventivnim djelovanjem i drugim aktivnostima),
- podizanje javne svijesti o koristima i potrebama za osiguranjem, kao i rizicima pokrivenim osiguranjem,
- edukacija različitih kategorija potrošača na tržištu osiguranja,
- informisanje nadležnih organa i javnosti o radu Agencije i stanju na tržištu osiguranja i
- saradnja sa drugim nadzornim organima finansijskog sektora Republike Srpske, radi očuvanja njegove efikasnosti, stabilnosti i obezbjeđenja zaštite prava svih korisnika finansijskih usluga, u skladu sa Zakonom o Komitetu za koordinaciju nadzora

finansijskog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 49/09).

U svrhu efikasnog ispunjavanja svojih zakonskih nadležnosti, Agencija kontinuirano provodi i aktivnosti unapređenja rada i saradnje sa drugim institucijama i edukacije učesnika na tržištu osiguranja.

1.3. Organi upravljanja i organizaciona struktura

1.3.1. Organi upravljanja

U skladu sa odredbama Zakona o društvima za osiguranje, organi upravljanja i rukovođenja Agencije su Upravni odbor i direktor.

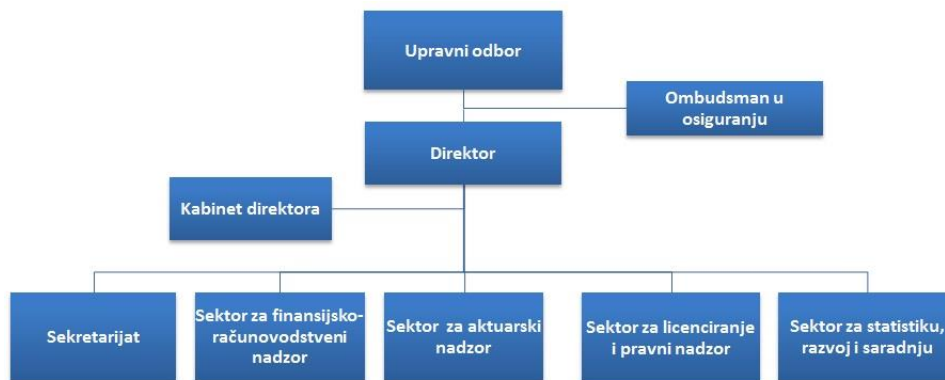
Upravni odbor se sastoji od predsjednika i četiri člana, koje na prijedlog Vlade Republike Srpske imenuje i razrješava Narodna skupština Republike Srpske. Upravni odbor je, u izvještajnom periodu, zasjedao u sastavu: predsjednik Goran Račić, diplomirani ekonomista, te članovi Boško Mekinjić, doktor ekonomskih nauka, Ranko Mijić, docent doktor ekonomskih nauka. U svrhu postizanja punog sastava, u toku izvještajnog perioda, bio je aktuelan proces izbora dva člana Upravnog odbora, te su u periodu pripreme ovog izvještaja odlukama Narodne Skupštine Republike Srpske broj: 02/1-021-193/22 i broj: 02/1-021-194/22 od 22.02.2022. godine u Upravni odbor imenovani Milan Trninić i Dejan Jeremić.

Direktora Agencije, na prijedlog Vlade Republike Srpske, imenuje Narodna skupština Republike Srpske. Direktor Agencije vodi poslovanje Agencije, zastupa i predstavlja Agenciju, odgovoran je za zakonit rad i poslovanje, organizuje aktivnosti Agencije i obavlja druge poslove, koji su zakonskim okvirom i Statutom stavljeni u nadležnost direktora.

Agencija je u izvještajnom periodu usvojila Statut o izmjenama i dopunama Statuta Agencije za osiguranje Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 35/21) uz prethodnu saglasnost Vlade Republike Srpske. Razlozi za donošenje izmjena Statuta Agencije sadržani su u potrebi da se preciziraju pojedine odredbe važećeg Statuta u pogledu organizacije, upravljanja i rukovođenja Agencijom, odnosno preciziranja nadležnosti Upravnog odbora i direktora, organa upravljanja i rukovođenja Agencijom.

1.3.2. Organizaciona struktura

Organizaciona struktura Agencije daje se u nastavku.

Ilustracija br.1: Organizaciona struktura Agencije

Organizacionu strukturu čine:

- Kabinet direktora,
- Sekretarijat,
- Sektor za finansijsko-računovodstveni nadzor,
- Sektor za aktuarski nadzor,
- Sektor za licenciranje i pravni nadzor,
- Sektor za statistiku, razvoj i saradnju i
- Ombudsman u osiguranju.

U Agenciji je, na dan 31.12.2021. godine, bio zaposlen 41 radnik, od čega je 37 zaposlenih ili 90% sa visokom stručnom spremom iz oblasti ekonomije, prava ili elektrotehnike.

U narednim tabelama daje se struktura zaposlenih u Agenciji:

Tabela 1: Struktura zaposlenih prema nivou obrazovanja

R.B.	Nivo obrazovanja	Profesionalni naziv	Broj zaposlenih
1.	SSS	Ekonomski i administrativni tehničar	4
2.	VSS	dipl.ekonomista	19
		dipl.pravnik	9
		dipl.inž.el.tehnike	1
	Ukupno:		29
3.	Master/magistar	ekonomske nauke	8
UKUPNO:			41

Izvor: Agencija

Tabela 2: Specijalistička i stručna znanja zaposlenih

R.B.	Specijalistička i stručna znanja	Broj zaposlenih
1.	Ovlašćeni aktuari	4
2.	Ovlašćeni procjenjivači	3
3.	Ovlašćeni revizor	1
4.	Ovlašćeni interni revizor	4
5.	Ovlašćeni računovođa	3
6.	Vještak za ekonomsku oblast	4

Izvor: Agencija

Etičkim pravilima i Pravilnikom o poslovnoj tajni detaljno su utvrđene sve obaveze, ograničenja i odgovornosti predsjednika i članova Upravnog odbora, direktora, kao i svih zaposlenih u Agenciji, a s ciljem transparentnog rada i postizanja većeg stepena povjerenja na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj.

U skladu sa Planom edukativnih aktivnosti za 2021. godinu, zaposleni u Agenciji su, uzimajući u obzir mjere prevencije širenja virusa korona „COVID-19“ na teritoriji Republike Srpske, učestvovali na domaćim i međunarodnim seminarima i simpozijumima u virtuelnom formatu, na aktuelne teme iz oblasti:

- razvoja i nadzora osiguranja
 - nadzor osiguranja i penzionih fondova u Evropi,
 - nadzor osiguranja baziran na riziku,
 - posljedice „COVID-19“ pandemije na sektor osiguranja,
 - demonopolizacija, tarifiranje i procjena tehničkih rezervi osiguranja od autoodgovornosti,
 - upravljanje i supervizija u bankama i institucijama finansijskog tržišta,
 - uticaj implementacije međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (IFRS 9 i IFRS 17),
 - sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti,
 - zaštita potrošača u osiguranju;
- finansija
 - Matra trening iz oblasti upravljanja javnim finansijama i javnim nabavkama,
 - novi kontni okvir u Republici Srpskoj, praktični aspekti primjene IFRS 16 i IFRS 9,
 - zakonodavstvo Evropske unije iz oblasti plaćanja male vrijednosti;
- funcionisanja javne uprave
 - finansijsko upravljanje i kontrola u subjektima javnog sektora,
 - praktična primjena zakona koji reguliše javne nabavke.

1.4. Zakonodavni okvir

Pravni okvir, kojim je uređen pravni status, nadležnosti i djelokrug rada Agencije, predstavljaju sljedeći zakoni:

- Zakon o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19),
- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17),
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15 i 78/20),
- Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09 i 107/19) i
- Zakon o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 49/09).

Pored zakonskog okvira, Agencija donosi i podzakonske propise koji obezbjeđuju efikasnu primjenu zakona iz oblasti osiguranja.

Zakoni i podzakonski akti kojima je uređen sektor osiguranja, dostupni su na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. REGULATORNE I NADZORNE AKTIVNOSTI AGENCIJE

2.1. Regulatorne aktivnosti

Regulatorne aktivnosti Agencije imaju za cilj očuvanje stabilnosti i razvoj sektora osiguranja u Republici Srpskoj, a u 2021. godini su se odvijale kroz donošenje novih i unapređenju postojećih podzakonskih propisa iz oblasti osiguranja.

Shodno navedenom, u izvještajnom periodu, doneseni su sljedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o ulaganju sredstava društava za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 23/21),
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o međusobnim odnosima zastupnika u osiguranju i društava za osiguranje i ograničenju provizije zastupnika u osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 85/21),
- Odluka o utvrđivanju i plaćanju doprinosa Zaštitnom fondu Republike Srpske u 2022. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 114/21),
- Odluka o broju glasova članova Skupštine Zaštitnog fonda Republike Srpske za 2022. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 114/21).

Takođe, u izvještajnom periodu donesena je Odluka o imenovanju vršioca dužnosti ombudsmana u osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 85/21), kojom je imenovana Milena Gajić, diplomirani pravnik, za vršioca dužnosti ombudsmana u osiguranju Republike Srpske.

U nastavku su predstavljeni razlozi donošenja i sadržaj navedenih podzakonskih akata.

U izvještajnom periodu je donesen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o ulaganju sredstava društava za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 23/21) i to nakon inicijative Udruženja društava za osiguranje Republike Srpske da se kao sredstvo za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja mogu koristiti i potraživanja za nedospjele premije neisteklih neživotnih osiguranja. Shodno navedenoj inicijativi, Agencija je izvršila dodatne analize, te je Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o ulaganju sredstava društava za osiguranje dozvoljeno da se kao sredstvo za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja koriste i potraživanja za nedospjele premije neisteklih neživotnih osiguranja, i to privremeno do 31.12.2022. godine, uz ograničenje do 5% sredstava tehničkih rezervi.

Zakonom o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju su data ovlaštenja da Agencija, u slučaju da se utvrdi da je dugoročno ugrožen finansijski položaj i finansijska disciplina društava za osiguranje i nesmetano funkcionisanje tržišta osiguranja zbog ugovorene provizije zastupnika u osiguranju, može da donese akt kojim propisuje ograničenje iznosa provizije zastupnika u osiguranju. U vezi s tim, a u okviru izvršene analize ugovora o zastupanju u osiguranju i isplaćenih provizija utvrđeno je da je provizija u vrsti osiguranja od odgovornosti za motorna vozila najmanja i ograničavajuća, što može da utiče na saradnju društava za osiguranje i zastupnika u osiguranju. Pravilnikom o izmjeni Pravilnika o međusobnim odnosima zastupnika u osiguranju i društava za osiguranje i ograničenju provizije zastupnika u osiguranju povećana je provizija za zastupanje u vrsti osiguranja od

autoodgovornosti, odnosno propisano je da ne može da se ugovori viša stopa provizije od 27%. Donošenje ovog pravilnika je jedna od aktivnosti pripreme za poslovanje u uslovima slobodnog određivanja premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

Odlukom o utvrđivanju i plaćanju doprinosa Zaštitnom fondu Republike Srpske u 2022. godini je propisan način utvrđivanja i obračuna doprinosa, te rokovi uplate doprinosa članova Zaštitnog fonda Republike Srpske. Ukupan i pojedinačan broj glasova članova Skupštine Zaštitnog fonda Republike Srpske za 2022. godinu, utvrđen na bazi obračunatih i uplaćenih doprinosa svih članova Zaštitnog fonda Republike Srpske za prethodnu godinu, propisan je Odlukom o broju glasova članova Skupštine Zaštitnog fonda Republike Srpske za 2022. godinu.

Svi doneseni podzakonski akti Agencije dostupni su na internet stranici Agencije.

Pored navedenog, regulatorne aktivnosti u izvještajnom periodu su obuhvatale i:

- sveobuhvatnu analizu usaglašenosti aktuelnih podzakonskih propisa iz oblasti osiguranja sa propisima Evropske unije i identifikaciju potrebnih usklađivanja, u okviru aktivnosti izrade Programa integrisanja BiH u Evropsku uniju, te
- analizu uporednog zakonodavstva iz oblasti osiguranja i provođenje drugih pripremnih aktivnosti vezanih za unapređenje aktuelnog zakonskog okvira koji reguliše obavljanje djelatnosti osiguranja, zasnovanih na pozivu Ministarstva finansija Republike Srpske na saradnju po tom osnovu.

2.2. Nadzorne aktivnosti i licenciranje

2.2.1. Izdavanje dozvola za rad i izdavanje drugih odobrenja

U periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, Agencija je, u skladu sa zakonskim ovlašćenjima, razmatrala i rješavala podnesene zahtjeve za:

- izdavanje dozvole za rad društvu za osiguranje za obavljanje poslova osiguranja u vrstama neživotnih osiguranja definisanih članom 49. tačka b. Zakona o društvima za osiguranje,
- izdavanje dozvole za zastupanje u osiguranju, te za upis i brisanje iz Registra zastupnika u osiguranju – fizičkih lica i društava za zastupanje,
- izdavanje dozvole za posredovanje u osiguranju, te za upis i brisanje iz Registra brokera u osiguranju – fizičkih lica,
- izdavanje saglasnosti za izbor društva za reosiguranje sa sjedištem izvan BiH za zaključivanje ugovora o reosiguranju,
- izdavanje saglasnosti za izbor nezavisnog revizora društva za osiguranje i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom,
- izdavanje saglasnosti društvu za osiguranje za emisiju akcija,
- izdavanje saglasnosti u vezi ulaganja sredstava društva za osiguranje,

- izdavanje saglasnosti za imenovanje lica na značajnom položaju u društvu za osiguranje,
- izdavanje saglasnosti na statut društva za osiguranje,
- izdavanje saglasnosti društvu za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom na prospekt i skraćeni prospekt dobrovoljnog penzijskog fonda,
- izdavanje saglasnosti za imenovanje člana upravnog odbora društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i
- upis organizacionog dijela društva za osiguranje u Registar društava za osiguranje kod Agencije.

Pored toga, Agencija je vršila upise promjena podataka u registrima, davala mišljenja u vezi s primjenom propisa iz osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, te izdavala izvode iz registara Agencije i potvrde/dokumente sa traženim podacima za potrebe učešća društava za osiguranje u postupcima javnih nabavki i u druge svrhe.

U vezi sa izdavanjem dozvola za rad, te upisa i brisanja iz registara, koje Agencija vodi u skladu sa zakonom, vođeno je 180 postupaka, a čija struktura je data u *Tabeli 3*.

U skladu sa zakonskim ovlašćenjima Agencija je, u izvještajnom periodu, razmatrala 73 zahtjeva za izdavanje saglasnosti i odobrenja učesnicima na tržištu osiguranju, izvršila 32 upisa promjena u registrima, te izdala 47 mišljenja (tumačenja) u vezi sa primjenom propisa iz osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja i 119 potvrda/dokumenata/izvoda iz registra za potrebe učešća društava za osiguranje u postupcima javnih nabavki, a što je predstavljeno u *Tabeli 4*.

Tabela 3: Pregled izdatih dozvola, te upisa i brisanja iz registra učesnika na tržištu osiguranja, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine

R.B.	Opis	Broj	Subjekt/Napomena	Stanje na dan 31.12.2021. godine
1.	Izdavanje dozvole za rad za obavljanje poslova osiguranja u vrstama neživotnih osiguranja definisanih članom 49. tačka b. Zakona o društvima za osiguranje	1 društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj	Premium osiguranje a.d. Banja Luka	14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj
2.	Izdavanje dozvola za zastupanje i posredovanje u osiguranju, te upis i brisanje iz Registara zastupnika i posrednika/brokera u osiguranju	90 zastupnika upisano u Registar zastupnika u osiguranju - fizička lica 59 zastupnika brisano iz Registra zastupnika u osiguranju – fizička lica 15 preduzetničkih radnji upisano u Registar zastupnika u osiguranju- fizička lica 6 preduzetničkih radnji brisano iz Registra zastupnika u osiguranju - fizička lica	Aktuelni podaci o zastupnicima u osiguranju su dostupni na internet stranici Agencije	552 zastupnika u osiguranju - fizička lica ² od čega su 41 preduzetnička radnja
		1 društvo za zastupanje iz Republike Srpske upisano u Registar društava za zastupanje u osiguranju 1 društvo za zastupanje iz Republike Srpske brisano iz Registra društava za zastupanje u osiguranju		„Sberbank“ a.d. Banja Luka (organizacioni dio banke za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju) „SICHER AGENT“ d.o.o. Banja Luka
		1 broker u osiguranju upisan u Registar brokera u osiguranju– fizička lica 6 brokera u osiguranju brisano iz Registra brokera u osiguranju – fizička lica	Aktuelni podaci o brokerima u osiguranju su dostupni na internet stranici Agencije	19 brokera u osiguranju - fizička lica

Izvor: Baza podataka Agencije

² Broj registrovanih zastupnika upisanih u Registar zastupnika – fizička lica obuhvata i broj zastupnika registrovanih kao preduzetnička radnja za zastupanje u osiguranju

Tabela 4: Saglasnosti, upisi promjena podataka u registrima kod Agencije, mišljenja i potvrde, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine

R.B.	Opis	Broj
1.	Saglasnost na izbor društva za reosiguranje sa sjedištem izvan BiH za zaključivanje ugovora o reosiguranju	23 zahtjeva (20 pozitivno riješenih i 3 postupka u toku)
2.	Saglasnost za izbor nezavisnog revizora društva za osiguranje i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	15 zahtjeva (pozitivno riješeni)
3.	Saglasnost društvu za osiguranje za emisiju akcija: - povećanje osnovnog kapitala	5 zahtjeva (4 pozitivno riješena, 1 postupak u toku)
4.	Saglasnost u vezi ulaganja sredstava društava za osiguranje	13 zahtjeva (pozitivno riješeni)
5.	Saglasnost za imenovanje lica na značajnom položaju u društvu za osiguranje	9 zahtjeva (pozitivno riješeni)
6.	Saglasnost na statut društva za osiguranje	4 zahtjeva (pozitivno riješeni)
7.	Saglasnost društvu za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom na prospekt i skraćeni prospekt dobrovoljnog penzijskog fonda	3 zahtjeva (pozitivno riješeni)
8.	Saglasnost za imenovanje člana upravnog odbora društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	1 zahtjev (pozitivno riješen)
9.	Upis organizacionog dijela društva za osiguranje u Registar društava za osiguranje kod Agencije	12 upisa
10.	Upis promjena podataka u registrima kod Agencije	20 upisa
11.	Mišljenja (tumačenja), odgovori i informacije u vezi sa primjenom propisa iz osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja	47 mišljenja/informacija/odgovora na pitanja
12.	Potvrde/dokumenti/izvodi iz registra za potrebe učešća društava za osiguranje u postupcima javnih nabavki	119 potvrda/dokumenata/izvoda iz registra

Izvor: Baza podataka Agencije

2.2.2. Nadzorne aktivnosti

Nadzorne aktivnosti Agencije provode se prema standardizovanim supervizorskim metodologijama, koje se redovno revidiraju i usklađuju sa stečenim iskustvima u praksi i međunarodnim standardima supervizije osiguranja.

U izvještajnom periodu, nadzorne aktivnosti Agencije su se zasnivale na posrednom (u prostorijama Agencije) i neposrednom (u prostorijama učesnika na tržištu osiguranja) nadzoru poslovanja učesnika na tržištu osiguranja.

2.2.2.1. Posredni nadzor

Aktivnosti posrednog nadzora, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, obavljane su:

- kontinuiranom analizom finansijskih i drugih izvještaja, poslovne dokumentacije, te ostalih podataka i evidencija koje su učesnici na tržištu osiguranja dužni da vode ili da dostavljaju Agenciji, na način i u rokovima propisanim odredbama zakona i podzakonskih akata Agencije, odnosno kroz aktivnosti posrednog kontinuiranog nadzora i
- vanredno, na osnovu posrednih saznanja ili po prijavi o nesolidnom, nepravilnom ili nezakonitom poslovanju ili postupanju učesnika na tržištu osiguranja, kada Agencija ocijeni da postoji potreba za hitno djelovanje u cilju zaštite interesa osiguranika i trećih

oštećenih lica, a nadzor je moguće operativno izvršiti bez neposrednog odlaska na lice mjesta – posredni vanredni nadzor.

a) Posredni kontinuirani nadzor

U okviru aktivnosti posrednog kontinuiranog nadzora sačinjen je veći broj informacija/analiza i mišljenja, prikazanih u *Tabeli 5*, a u kojima su:

- izvršene analize pojedinih segmenata poslovanja učesnika na tržištu osiguranja i
- identifikovani osnovni rizici u poslovanju pojedinih učesnika na tržištu osiguranja.

Navedene informacije/analize i mišljenja sadrže i prijedloge za dalje nadzorne aktivnosti i mjere Agencije.

Tabela 5: Informacije/analize i mišljenja iz kontinuiranog nadzora u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine

R.B.	Opis	Nadzirani subjekt
1.	Informacija o kapitalu i ispunjavanju zahtjeva adekvatnosti kapitala društava za osiguranje na dan 31.12.2020, 31.03.2021, 30.06.2021. i 30.09.2021. godine	Sva društva za osiguranje iz RS
2.	Informacija o obračunu i ulaganju sredstava za pokriće tehničkih rezervi na dan 31.12.2020, 31.03.2021. 30.06.2021. i 30.09.2021. godine	Sva društva za osiguranje iz RS
3.	Informacija o izvršenoj analizi izvještaja nezavisnih revizora za 2020. godinu	Sva društva za osiguranje iz RS
4.	Informacija o izvršenoj kontroli finansijskih, nadzornih i statističkih izvještaja društava za osiguranje dostavljenih za period 01.01. do 31.12.2020, 01.01. do 30.06.2021. i 01.01. do 30.09.2021. godine	Sva društva za osiguranje iz RS
5.	Informacija o troškovima sprovođenja osiguranja za period 01.01. do 31.12.2020. i 01.01. do 31.03.2021. godine	Sva društva za osiguranje iz RS i filijale društava za osiguranje iz FBiH
6.	Informacija o likvidnosti društava za osiguranje iz Republike Srpske za period 01.01. do 31.12.2020. godine	Sva društva za osiguranje iz RS
7.	Informacija o dostavljenim izvještajima o ukupnim tekućim zaduženjima koja se vode u Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH sa stanjem na dan 31.12.2020. godine	Sva društva za osiguranje iz RS
8.	Informacija o izvršenoj kontroli dostavljanja izvještaja posrednika i zastupnika u osiguranju za period 01.01. do 31.12.2020. godine	Svi zastupnici i brokери u osiguranju
9.	Informacija o osnovnim pokazateljima poslovanja posrednika i zastupnika u osiguranju u periodu od 01.01. do 31.12.2020. i 01.01. do 30.06.2021. godine	Svi zastupnici i brokери u osiguranju
10.	Informacija o osnovnim pokazateljima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti kod obveznika provođenja mjera u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine	Obveznici provođenja mjera sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
11.	Informacija o uočenim nepravilnostima u vezi sa ulaganjem sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda, te adekvatnosti kapitala na dan 31.03.2021. godine	5 društava za osiguranje iz RS
12.	Informacija o potraživanjima, likvidiranim neisplaćenim odštetnim zahtjevima i ostalim dospjelim obavezama društva za osiguranje na dan 31.12.2020. godine	1 društvo za osiguranje iz RS
13.	Informacija – dostava dokumentacije u vezi sa prekoračenjem ograničenja ulaganja	1 društvo za osiguranje iz RS
14.	Informacija – dostava dokumentacije u vezi sa odobrenim zajmom	1 društvo za osiguranje iz RS
15.	Mišljenje na emisiju akcija	4 društva za osiguranje iz RS (5 zahtjeva)
16.	Mišljenje na izbor ovlašćenog revizora	14 društava za osiguranje iz RS 1 društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom
17.	Mišljenje na program rada i izbor direktora	2 društva za osiguranje iz RS
18.	Mišljenje na plan poslovanja	4 društva za zastupanje u osiguranju iz RS
19.	Mišljenje o sadržaju nacrta prospekta i skraćenog prospekta dobrovoljnog penzijskog fonda	Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

R.B.	Opis	Nadzirani subjekt
20.	Informacija o osnovnim pokazateljima poslovanja za period 01.01. do 31.12.2020, 01.01. do 30.06.2021. i 01.01. do 30.09.2021.godine	Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i dobrovoljni penzijski fond
21.	Informacija o likvidnosti društva za osiguranje za period 01.01. do 30.11.2021. godine	1 društvo za osiguranje iz RS
22.	Informacija o neplaćenim rješanim odštetnim zahtjevima i povratu premije za neiskorišćeni period	1 društvo za osiguranje iz RS
23.	Mišljenje u vezi izdavanje dozvole za rad za obavljanje poslova osiguranja u vrstama neživotnih osiguranja definisanih članom 49. tačka b. Zakona o društvima za osiguranje	1 društvo za osiguranje iz RS
24.	Mišljenje na stanje adekvatnosti kapitala i tehničkih rezervi u vezi sa zahtjevom za dozvole za rad u svim vrstama neživotnog osiguranja	1 društvo za osiguranje iz RS
25.	Mišljenje o sadržaju nacrtu izmjena prospekta i skraćenog prospekta dobrovoljnog penzijskog fonda	Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom
26.	Informacija o uočenim nezakonitostima i nepravilnostima u vezi sa ulaganjem sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda, te adekvatnosti kapitala na dan 30.06.2021. godine	6 društava za osiguranje iz RS
27.	Informacija o uočenim nezakonitostima i nepravilnostima u vezi sa ulaganjem sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda, te adekvatnosti kapitala na dan 30.09.2021. godine	5 društava za osiguranje iz RS
28.	Informacija o izvršenoj kontroli primjene uslova i tarifa neživotnih osiguranja kod ugovora zaključenih sa ugovornim organima u postupcima javnih nabavki i ugovora zaključenih sa osiguranicima kasko osiguranja motornih vozila u periodu 01.01.2020. do 31.08.2021. godine	Sva društva za osiguranje iz RS i filijale društava za osiguranje iz FBiH
29.	Informacija o usklađenosti dostavljenih podataka iz baza podataka za obavezna osiguranja u saobraćaju za 2020. godinu	Sva društva za osiguranje iz RS i filijale društava za osiguranje iz FBiH

Izvor: Baza podataka Agencije

b) Posredni vanredni nadzor

Na osnovu informacija i analiza iz kontinuiranog posrednog nadzora, Agencija je pokrenula 14 posrednih vanrednih nadzora i to kod:

- 2 društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i 1 filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH (predmet nadzora: primjena Pravilnika o minimalnom sadržaju baza podataka za obavezna osiguranja u saobraćaju³ i Uputstva o obliku i načinu formatiranja baza podataka za obavezna osiguranja u saobraćaju – Prečišćen tekst⁴),
- 7 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i 4 filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH (predmet nadzora: primjena uslova i tarifa neživotnih osiguranja kod ugovora zaključenih sa ugovornim organima u postupcima javnih nabavki i dodatno kod ugovora zaključenih sa osiguranicima kasko osiguranja motornih vozila).

2.2.2.2. Neposredni nadzor

a) Neposredni (redovni) nadzor društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH

U skladu sa Planom nadzora za 2021. godinu, Agencija je pokrenula neposredni nadzor kod:

- 4 društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i
- 4 filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH.

U ovom izvještajnom periodu, nadzor je bio usmjeren na provjeru:

- ugovora o osiguranju,
- ugovora o zastupanju i posredovanju u osiguranju,
- rada organa upravljanja,
- lica na značajnom položaju,
- finansijskog i računovodstvenog aspekta poslovanja (transakcije sa povezanim licima, likvidnost, procjena bilansnih i vanbilansnih pozicija sa aspekta primjene podzakonskog propisa Agencije, visina i pokrivenosti troškova sprovođenja osiguranja, vođenje propisanih evidencija, poslovnih knjiga i dr),
- akata poslovne politike,
- procesa i ažurnosti rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva i zahtjeva za isplatu osiguranih suma,
- politika reosiguranja,
- obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala,
- obračuna tehničkih rezervi,
- ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda,
- primjene tarifa i uslova osiguranja kod zaključivanja ugovora o osiguranju i
- usklađenosti organizacije i poslovanja filijale društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH sa zakonskim i podzakonskim aktima.

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/16, 3/18 i 88/18

⁴ Objavljeno na internet stranici Agencije

Pored navedenog, u ovom izvještajnom periodu, završen je nadzor društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, te nadzor filijala društava sa sjedištem u FBiH, koji su pokrenuti krajem 2020. godine.

b) Neposredni (redovni) nadzor zastupnika i brokera u osiguranju

U skladu sa Planom nadzora za 2021. godinu, Agencija je pokrenula neposredni nadzor kod:

- 1 društva za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj i
- 1 preduzetničkoj radnji za zastupanje u osiguranju.

Nadzor društava za zastupanje u osiguranju bio je usmjeren na provjeru:

- statusne promjene i organizacija,
- predugovornog i ugovornog informisanje osiguranika,
- prezentacija, predlaganje, obavljanja pripremnih radnji za zaključivanje i zaključivanje ugovora o osiguranju u ime i za račun društva za osiguranje,
- poslovne evidencije društva za zastupanje,
- poslovne evidencije preduzetničke radnje,
- poslovnih knjiga i finansijskih izvještaja i
- primjene propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

v) Neposredni (redovni) nadzor društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

U skladu sa Planom nadzora za 2021. godinu, Agencija je pokrenula neposredni nadzor kod društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom. Predmet nadzora je:

- poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom (organi društva, kapital, kadrovska, tehnička i organizaciona osposobljenost, opšti akti, naknade, vođenje poslovnih knjiga, izvještavanje i primjena propisa u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti) i
- poslovanje društva u dijelu koji se odnosi na upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom (administrativni poslovi, poslovi marketinga, članstvo, penzijski planovi, imovina, investiciona politika, ulaganje imovine, prinos, kastodi usluge, povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima).

g) Neposredni (vanredni) nadzor

U izvještajnom periodu Agencija je pokrenula i neposredni vanredni nadzor i to kod:

- 4 društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Predmet nadzora je bila kontrola troškova sprovođenja osiguranja, rezervi za štete i odobrenih zajmova.

Na osnovu neposrednog i posrednog nadzora izrečen je veći broj različitih nadzornih mjera.

2.2.2.3. Mjere nadzora

U narednoj tabeli dat je sumarni prikaz izrečenih mjera nadzora, izdatih prekršajnih naloga i podnesenih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka u 2021. godini.

Tabela 6: Izrečene mjere nadzora, izdati prekršajni nalozi i podneseni zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka, u periodu od 01.01. do 31.12. 2021. godine

R. B.	Vrsta mjere	Učesnici na tržištu
	Nalog za otklanjanje nezakonitosti/nepravilnosti	
	Ograničavanje raspolaganja sredstvima namjenski oročenog depozita i nekretninama	1 društvo za osiguranje iz RS
	Donošenje plana mjera i postupanja za slučaj ugrožene likvidnosti	1 društvo za osiguranje iz RS
	Dostavljanje nadzornih i statističkih izvještaja u skladu sa propisima	8 preduzetnika za zastupanje u osiguranju
	Uređenje procesa rješavanja odštetnih zahtjeva	4 društva za osiguranje iz RS 2 filijale društva za osiguranje iz FBiH
	Isplata obaveza po osnovu odštetnih zahtjeva u propisanom roku	2 društva za osiguranje iz RS 3 filijale društva za osiguranje iz FBiH
	Dostavljanje akata poslovne politike u skladu sa podzakonskim propisima	3 filijale društva za osiguranje iz FBiH
	Poštivanje usvojenih akata poslovne politike (primjena pojedinih odredbi iz tarifa osiguranja)	9 društava za osiguranje iz RS 7 filijala društava za osiguranje iz FBiH
	Usklađivanje poslovanja sa propisima koji regulišu zastupanje i posredovanje u osiguranju	3 društva za osiguranje iz RS 3 filijale društva za osiguranje iz FBiH 1 društvo za zastupanje iz RS
	Poštivanje uslova i tarifa obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	5 društava za osiguranje iz RS 4 filijale društva za osiguranje iz FBiH
	Obustava primjene ili izmjene pojedinih odredbi iz tarifa za određene vrste osiguranja	1 društvo za osiguranje iz RS 5 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Nalog društvu za osiguranje da određene nekretnine isključi kao sredstvo za pokriće tehničkih rezervi	1 društvo za osiguranje iz RS
1.	Nalog društvu za osiguranje da odobrene zajmove čija ukupna vrijednost prelazi 10% osnovnog kapitala, a koji ne ispunjavaju kvalitativne zahtjeve u smislu obezbjeđenja i naplate, prikazuju kao nelikvidna sredstva	1 društvo za osiguranje iz RS
	Nalog društvu za osiguranje da ovlašćeni aktuar izvrši analizu tarifa premija za određene vrste osiguranja, te analize u vezi šteta	7 društava za osiguranje iz RS
	Donošenje plana mjera za usklađivanje troškova sprovođenja osiguranja sa obračunatim režijskim dodatkom kod osiguranja od odgovornosti za motorna vozila i usvojenim tarifama i internim aktima društva, kod ostalih vrsta osiguranja, a kojim će društvo uspostaviti sistem upravljanja troškovima, te ostali nalozi u vezi troškova sprovođenja osiguranja	5 društava za osiguranje iz RS 2 filijale društva za osiguranje iz FBiH
	Nalog za procjenu bilansnih i vanbilansnih pozicija u skladu sa propisima	2 društva za osiguranje iz RS
	Nalog da u vezi sa ulaganjima sredstava koja služe za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja obezbjedi redovno ažuriranje dosijea zajmoprimca, te vođenje i ažuriranje dosijea nekretnina u skladu sa propisima	1 društvo za osiguranje iz RS
	Nalozi u vezi prikupljanja, čuvanja i formatiranja baza podataka za obavezna osiguranja u saobraćaju	1 društvo za osiguranje iz RS 1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Zabrana obavljanja poslova iz zakonskog opisa poslova ovlašćenog zastupnika u osiguranju fizičkog lica u svojstvu prokuriste društva za zastupanje	1 društvo za zastupanje iz RS
	Zabrana zaključivanja ugovora o osiguranju putem zastupnika, odnosno posrednika do njihovog upisa u registre koje vodi Agencija	1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Imenovanje lica na značajnom položaju (izvršni direktor)	1 društvo za osiguranje iz RS
	Ostali nalozi (vršenje transakcija putem računa otvorenog za filijalu, knjiženja u skladu sa propisima iz oblasti računovodstva,	11 društava za osiguranje iz RS (30 naloga)

R. B.	Vrsta mjere	Učesnici na tržištu
	usklađivanje podataka iskazanih u izvještajima sa podacima u poslovnim knjigama, vođenje evidencija iz poslovanja filijale u skladu sa propisima, dostavljanje zapisnika skupštine akcionara, nalog da se, prilikom plasmana proizvoda preko zastupnika, razdvoje proizvodi životnog i neživotnog osiguranja za koje ima dozvolu za rad, dostavljanje obavještenja o promjeni ulaganja, dostavljanje izvještaja o provođenju plana mjera, obustava odobravanja gratis polisa i naknadno umanjenje obračunate premije, obezbjeđivanje dokumentacije o predmetu osiguranja i rizicima koji se preuzimaju, dostavljanje analitičkih kartica na osnovu kojih su sačinjeni izvještaji, dostavljanje obavještenja o zakazivanju sjednice skupštine akcionara, dostavljanje izvještaja o postupanju društva u vezi sa pritužbama, dostavljanje izvještaja o izvršenju naloženih mjera, obezbjediti da se obračun rezervi za troškove obrade šteta radi u skladu sa propisima, u vezi sa obračunom rezervi za nastale neprijavljene štete osiguranja autoodgovornosti izvršiti analizu kvota šteta, dostavljanje Agenciji ugovora o reosiguranju)	8 filijala društva za osiguranje iz FBiH (14 naloga)
	Prekršajni nalozi (prema društvu i direktoru)	
2.	Nepostupanje po nalogu za otklanjanje nepravilnosti/nezakonitosti	1 društvo za osiguranje iz RS
	Nedostavljanje obavještenja, izvještaja, podataka i akata	1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Nepoštivanje zakonskih rokova u vezi rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva	2 društva za osiguranje iz RS
	Neimenovanje izvršnog direktora u skladu sa članom 49a. Zakona o društvima za osiguranje	1 društvo za osiguranje iz RS
	Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka	
3.	Nepoštivanje odredbi Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju u pogledu zaključivanja ugovora o obaveznom osiguranju (član 10. stav 1)	2 društva za osiguranje iz RS 3 filijale društava za osiguranje iz FBiH
	Nepostupanje po nalogu za otklanjanje nepravilnosti/nezakonitosti	1 društvo za osiguranje iz RS 1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Nepoštivanje zakonskih rokova u vezi rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva	2 društva za osiguranje iz RS 1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Nedostavljanje obavještenja, izvještaja, podataka i akata	1 društvo za osiguranje iz RS

Izvor: Baza podataka Agencije

O uočenim nepravilnostima u poslovanju pojedinih društava za osiguranje obavještavani su i drugi organi i institucije da u skladu sa njihovim nadležnostima preduzmu određene aktivnosti.

3. AKTIVNOSTI U VEZI SA ZAŠTITOM POTROŠAČA U OSIGURANJU

Pored nadzornih i regulatornih aktivnosti, koje su indirektno usmjerene na zaštitu potrošača u osiguranju (osiguranika, trećih oštećenih lica i korisnika osiguranja), Agencija se zaštitom potrošača bavila i u direktnoj komunikaciji sa potrošačima preko stručnih službi Agencije, kao i preko Ombudsmana u osiguranju.

Potrošači su se obraćali Agenciji podnošenjem pritužbi, žalbi, upita, zahtjeva za nadzor i drugih podnesaka, te putem posebne e-mail adrese (*potrosaci@azors.rs.ba*) otvorene u svrhu informisanja potrošača o svim bitnim pitanjima vezanima za oblast osiguranja.

Ističe se da Agencija ne može da preduzima radnje kojima se miješa u nadležnosti društva za osiguranje za utvrđivanje obaveze na isplatu odštete ili osigurane sume, visine isplaćenih ili spornih iznosa, kao ni radnje kojima se upliće u sudski postupak u pojedinačnim slučajevima. Takođe, Agencija ne može davati savjete ni preporuke u vezi sa uslugama osiguranja npr. koji ugovor o osiguranju je najbolje zaključiti i sa kojim društvom za osiguranje.

3.1. Ombudsman u osiguranju

Ombudsman u osiguranju je vansudski način rješavanja sporova iz osiguranja koji obuhvata različite radnje koje se preduzimaju radi rješavanja spora vansudski, u kom cilju može: utvrđivati da li je u procesu obrade zahtjeva kršen Kodeks poslovne etike društava za osiguranje, posredovati među stranama u sporu, donositi preporuke za jednu ili obe strane u sporu, predlagati način rješavanja sporova, ali ne može donositi konačne obavezujuće odluke u postupku za rješavanje nesuglasice/spora nastale/og iz (ili) povodom ugovora o osiguranju.⁵

Razlozi zbog kojih su se potrošači usluga osiguranja obraćali Ombudsmanu u osiguranju, u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine, su sljedeći:

- pitanja u vezi sa zakonskim rokovima za rješavanje po podnesenim zahtjevima,
- pitanja kako da ostvare prava iz osiguranja,
- nezadovoljstvo visinom ponuđene naknade štete/odštete,
- neblagovremene isplate ili neplaćanje utvrđene visine naknade štete/odštete,
- nezadovoljstvo u pogledu obrazloženosti načina utvrđivanja visine naknade štete/odštete,
- nezadovoljstvo načinom komunikacije društava za osiguranje u postupku obrade zahtjeva za naknadu štete/odštetnog zahtjeva,
- nezadovoljstvo isplatom utvrđenog dijela naknade štete/odštete bez saglasnosti oštećenog/osiguranika,
- pitanje predugovornog informisanja posebno u segmentu uručenja uslova osiguranja uz polis i upoznavanja ugovarača osiguranja ili osiguranika sa sadržajem istih,

⁵ Djelokrug rada Ombudsmana, utvrđen je Zakonom o društvima za osiguranje, Pravilnikom o Ombudsmanu u osiguranju u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 2/19), Kodeksom poslovne etike društava za osiguranje – objavljen na internet stranici Agencije, Statutom Agencije (“Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 2/15, 76/16, 89/19 i 35/21).

- ostvarivanje prava po osnovu osiguranja lica od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode i
- nezadovoljstvo utvrđenim stepenom invalidnosti kod osiguranja lica od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode.

U izvještajnom periodu zaprimljena su 52 pisana podneska (prigovori/zahtjevi za vansudsko rješavanje sporova, pritužbe i dr). Pored navedenog, stranke/potrošači u osiguranju su se obraćali dolaskom u prostorije Agencije i putem telefona, te dobili odgovarajuće informacije i savjete i sa društvom za osiguranje riješile nesuglasicu ili spor bez formalno podnesenog prigovora, odnosno pokrenutog postupka za vansudsko rješavanje pred Ombudsmanom u osiguranju. Na taj način ostvareno je 120 usmenih konsultacija.

3.1.1. Aktivnosti u vezi sa prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje sporova iz osiguranja

Od 49 zaprimljenih prigovora, uslove za postupanje Ombudsmana u osiguranju⁶ u vansudskom postupku ispunilo je 40 takvih podnesaka.

U narednoj tabeli data je struktura pisanih prigovora po vrstama osiguranja:

Tabela 7: Struktura prigovora/zahtjeva za vansudsko rješavanje sporova po vrstama osiguranja

R.B.	Vrsta osiguranja	31.12.2020.		31.12.2021.	
		Broj prigovora	(%)	Broj prigovora	(%)
1.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	23	51,1	12	24,5
2.	Osiguranje vozila - kasko	2	4,4	3	6,1
3.	Osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode	11	24,5	25	51,0
4.	Osiguranje života	2	4,4	2	4,1
5.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	1	2,2	3	6,1
6.	Osiguranje od ostalih šteta na imovini	3	6,7	-	-
7.	Osiguranje kredita	3	6,7	4	8,2
UKUPNO:		45	100,0	49	100,0

Izvor: Baza podataka Agencije

U strukturi pisanih prigovora, najznačajnije učešće su imali prigovori u vrstama osiguranja: osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode i obavezno osiguranje od odgovornosti za motorna vozila.

U narednoj tabeli dat je pregled načina rješavanja po prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje spora i drugim pisanim podnescima koji nisu imali karakter akta kojim se pokreće postupak vansudskog rješavanja spora iz osiguranja i zahtjevali su očitovanje Ombudsmana u osiguranju u vidu odgovora na postavljeno pitanje.

⁶ Prigovor je akt kojim se pokreće postupak vansudskog rješavanja spora iz osiguranja kod Ombudsmana u osiguranju. Procesna pretpostavka da se ovaj postupak pokrene je, između ostalog, da se stranka prethodno obratila društvu za osiguranje u internom žalbenom postupku, prigovorom/žalbom/pritužbom povodom podnesenog odštetnog zahtjeva/zahtjeva za isplatu naknade iz osiguranja, da nije zadovoljna kako je njen zahtjev riješen, a sa ciljem da izbjegne sudski postupak. Prigovor podobnog podnosioca smatra se i zahtjevom za posredovanje radi postizanja sporazuma o vansudskom poravnanju sa društvom.

Tabela 8: Pregled rješavanja Ombudsmana po prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje spora i drugim pisanim podnescima

Način rješavanja	Broj
Donesena odluka kojom je: utvrđeno kršenje Kodeksa poslovne etike društava za osiguranje i predloženo društvu za osiguranje da isto otkloni, stranci predložen način rješavanja spora, održana medijacija, postignut sporazum, stranka odustala jer je spor riješen prije formalne preporuke Ombudsmana, odgovori u vezi nesuglasice/spora, itd.	11
Nije u nadležnosti (od Ombudsmana traženo da meritorno riješi spor, vodi se sudski postupak, zahtjevi drugih lica koji ne proizilaze iz osiguranja, prigovori pravnih lica, preuranjen prigovor i sl)	6
Donesena odluka da društvo za osiguranje nije prekršilo Kodeks poslovne etike	26
Proslijeđeno na nadzor stručnim službama Agencije	2
Donesena odluka o obustavi postupka	2
Sporazum o poravnanju	1
Proslijeđeno Ombudsmanu u osiguranju FBiH	1
Prigovori/zahtjevi za vansudsko rješavanje sporova ukupno:	49
Odgovori na pritužbe, obavještenja i dr.pisane podneske	3
Drugi podnesci ukupno:	3
UKUPNO:	52

Izvor: Baza podataka Agencije

3.1.2. Edukacija potrošača u osiguranju

Ombudsman u osiguranju je bio i predavač na jednodnevnim pripremno - edukacijskim programima za polaganje stručnog ispita za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju, u organizaciji Agencije, sa temom „Zaštita potrošača korisnika usluga osiguranja, Kodeks poslovne etike i Ombudsman u osiguranju“.

3.1.3. Druge aktivnosti Ombudsmana u osiguranju od značaja za korisnike usluga osiguranja

Druge aktivnosti Ombudsmana u osiguranju odnose se na provjeru postupanja društava za osiguranje u vezi sa pritužbama, a u skladu sa Pravilnikom o postupanju društava za osiguranje u vezi sa pritužbama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 10/15).

Iz dostavljenih izvještaja društava za osiguranje proizilazi da su se pritužbe, koje su osiguranici upućivali društvima za osiguranje, odnosile na rješavanje zahtjeva iz ugovora o osiguranju (visinu štete/naknade iz osiguranja) u vrstama: kasko osiguranje motornih vozila, osiguranje imovine, osiguranje od autoodgovornosti i osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode, na rad zastupnika u osiguranju koji zaključuju ugovore o osiguranju u ime i za račun društava, te na upravljanje procesima u društvu za osiguranje.

4. UNAPREĐENJE RADA I SARADNJA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA

4.1. Unapređenje supervizorskih praksi

Unapređenje i standardizacija supervizorskih aktivnosti i radnih procesa su kontinuirane aktivnosti Agencije, koje su, u izvještajnom periodu, bile usmjerene na razvoj jedinstvenog integralnog informacionog sistema, u smislu identifikovanja korisničkih zahtjeva koji će stvoriti pretpostavke za unaprijeđenje ukupnih poslovnih procesa i dalju standardizaciju supervizorskih aktivnosti. Cilj je da se stvori osnov za maksimalni nivo digitalizacije poslovnih procesa Agencije, na nivou koji je u skladu sa zakonskim okvirom, uz unapređenje komponenti koje će unaprijediti informatički zasnovano provođenje analiza za potrebe supervizije i razmjene podataka između Agencije i učesnika na tržištu osiguranja. U poglavlju 4.3. ovog izvještaja predstavljene su moduli na kojima će se zasnivati ovaj informacioni sistem.

U okviru aktivnosti utvrđenih Strateškim okvirom pripreme za prelazak na regulatorni okvir zasnovan na Solventnosti II izvršena je:

- analiza odgovora iz upitnika „Utvrđivanje nivoa razvijenosti funkcija sistema upravljanja prema zahtjevima Solventnosti II⁷“ koji je pripremljen u svrhu utvrđivanja početnog nivoa razumijevanja koncepta Solventnosti II i nivoa razvoja funkcija iz sistema upravljanja Solventnosti II. Iako su se sva društva za osiguranje izjasnila da postoji određeni stepen otvorenosti za prihvatanje promjena i razumijevanje koncepta i značaja upravljanja rizicima u poslovanju, samostalne i konkretne aktivnosti još ne postoje. Veći broj društava za osiguranje očekuje pozitivne efekte Solventnosti II, a kao obrazloženje navode identifikaciju i kvantifikaciju rizika i sagledavanje sopstvenih potreba za kapitalom. Rezultati anketnog istraživanja objavljeni su na internet stranici Agencije i dostupni su javnosti, te
- sproveden prvi stres-test sektora osiguranja u Republici Srpskoj radi kontinuiranog praćenja izloženosti rizicima, kako pojedinačnih društava za osiguranje, tako i sektora u cjelini. Stres-testom, koji je Agencija razvila samostalno u skladu s najboljom supervizorskom praksom i shodnom primjenom metodologije stres-testa Evropskog tijela za nadzor osiguranja i penzija (EIOPA), obuhvaćena su tri, međusobno nezavisna scenarija (teže utržive investicije, reosiguranje i aktuarski scenario), pri čemu je vjerovatnoća realizacije tih scenarija mala, ali su takvi scenariji mogući. Cilj ovog stres testa je razvoj praksi poslovanja zasnovanih na identifikovanju rizika koji mogu ugroziti poslovanje društava za osiguranje, ali i podizanju svijesti o značaju adekvatnog i pravovremenog upravljanja rizicima kojima su društva za osiguranje izložena u poslovanju. U periodu izrade ovog izvještaja u toku su aktivnosti analize rezultata provedenog stres-testa pojedinačnih društava i cjelokupnog sektora.

Pored navedenog i u ovom izvještajnom periodu, nastavljene su aktivnosti razvoja baze statističkih i finansijskih podataka i pokazatelja na nivou sektora osiguranja, u svrhu praćenja trendova razvoja i parametara stabilnosti tržišta, te unapređenja posrednog kontinuiranog nadzora učesnika na tržištu osiguranja.

⁷ Solventnost II je novi regulatorni okvir poslovanja društava za osiguranje u Evropskoj uniji, zasnovan na Direktivi 2009/138/EC, usvojen 25.11.2009. godine, a koji je u državama članicama Evropske unije počeo da se primjenjuje 1. januara 2016. godine.

Unapređenje supervizorskih praksi, koje provodi Agencija, zasnivalo se i na saradnji sa drugim nadzornim organima finansijskog sistema u Republici Srpskoj i to kroz razmjenu podataka i informacija u skladu sa zakonskim okvirom.

4.2. Unapređenje tržišta obaveznog osiguranja od autoodgovornosti – Aktivnosti u vezi sa postepenim uvođenjem sistema slobodnog određivanja cijena/premija

Aktivnosti pripreme za prelazak na sistem slobodnog određivanja cijena/premija obaveznog osiguranja, započete stupanjem na snagu Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, nastavljene su u ovom izvještajnom periodu, i to na način primjeren dostignutom nivou razvoja tržišta osiguranja Republike Srpske.

Fokus naprijed navedenih aktivnosti Agencije je bio na kontroli tržišnog ponašanja društava za osiguranje prilikom zaključivanja ugovora o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti, i to na prodajnim mjestima prethodno identifikovanim od strane Udruženja društava za osiguranje Republike Srpske.

Treba istaći da su aktivnosti Agencije na unapređenju tržišta obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, uključujući i pripremu za prelazak na slobodno određivanje premija, limitirane objektivnim pretpostavkama da na tržištu posluju društva za osiguranje koja posredstvom ili iz finansijskih sredstava povezanih i pridruženih pravnih lica (koja su izvan djelokruga nadzornih organa finansijskog sektora) i/ili drugih izvora vlasnika društava za osiguranje odobravaju razne oblike vantarifnih popusta prilikom zaključivanja ugovora o osiguranju od autoodgovornosti. Kako se ove transakcije ne evidentiraju u poslovnim knjigama tih društava za osiguranje, ista imaju neobjektivnu prednost na tržištu u odnosu na društva za osiguranje koja posluju samostalno ili u okviru finansijskih grupacija. Zbog navedenih okolnosti Agencija nema zakonski osnov da obezbijedi ravnopravan tretman svih učesnika na tržištu osiguranja prilikom izricanja mjera iz nadzora, te stoga ni nadzorne mjere ne mogu da doprinesu značajnijem unapređenju tržišta. Stoga bi podrška Agenciji od strane drugih organa i institucija, koja imaju ovlašćenja da kontrolišu poslovanje povezanih i pridruženih lica društava za osiguranje, imala veliki značaj na uređenju tržišta obaveznog osiguranja od autoodgovornosti i minimiziranju uticaja rizika iz drugih sektora na stabilnost sektora osiguranja.

Redovne aktivnosti koje su usmjerene na razvoj standardizovanih/uporedivih podataka o ugovorima o osiguranju i o štetnim događajima iz osnova ugovora o osiguranju od autoodgovornosti, kao bitne pretpostavke za izradu tarifa premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti su nastavljene i u ovom izvještajnom periodu. Raspolaganje sa standardizovanim/uporedivim podacima o ugovorima o osiguranju i o štetnim događajima iz osnova ugovora o osiguranju od autoodgovornosti je ključna pretpostavka za izradu tarifa premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. U tu svrhu, pregledani su dostavljeni podaci svih društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH zaključno sa 31.12.2020. godine. Treba istaći da su identifikovana odstupanja na nivou statističke greške. Primjetnija odstupanja su utvrđena jedino kod podataka o prethodnoj polisi u bazama ugovora o osiguranju od autoodgovornosti, budući da su društva smatrala da to nisu podaci sa velikom relevantnosti za formiranje tarifa premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. U svrhu pravilnog popunjavanja podataka o prethodnoj polisi u

bazama ugovora o osiguranju od autoodgovornosti, Agencija je izvršila kontrolu istih, sa ciljem da skrene pažnju društvima na relevantnost svih podataka iz navedenih baza podataka. Pored navedenog, u okviru aktivnosti razvoja Informatičnog sistema, razvija se modul baza polisa i baza šteta, te razmatra mogućnost da se dio sektorskih podataka iz ovih baza učini dostupnim društvima za osiguranje u svrhu efikasnije primjene tarife obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

Donošenje Pravilnika o izmjeni Pravilnika o međusobnim odnosima zastupnika u osiguranju i društava za osiguranje i ograničenju provizije zastupnika u osiguranju, kojim je provizija za zastupanje u vrsti osiguranja od autoodgovornosti povećana, predstavlja jednu od pripremljenih aktivnosti za poslovanje u uslovima slobodnog određivanja premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti (opisano u poglavlju 2.1. Regulatorne aktivnosti).

U svrhu pripreme za slobodno određivanja cijena/premija predstavnici Agencije su učestvovali na webinaru na temu: „Demonopolizacija, tarifiranje i procjena tehničkih rezervi osiguranja od autoodgovornosti“ u organizaciji Aktuarskog društva u BiH.

Pored navedenog i kontinuirane aktivnosti usmjerene na jačanju kapitala društava za osiguranje, poboljšanja obračuna i pokrivača tehničkih rezervi, upravljanja troškovima, te adekvatno vrednovanje aktive i pasive zasnovano na međunarodnim računovodstvenim standardima, treba da na neposredan ili posredan način omoguće i bolje preduslove za liberalizaciju cijena/premija u obaveznom osiguranju od autoodgovornosti.

4.3. Informatični sistem Agencije

Informatični sistem Agencije obuhvata:

1. Informativni centar – uspostavljen u skladu sa Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju radi efikasnog i brzog rješavanja odštetnih zahtjeva na osnovu šteta nastalih u saobraćajnim nezgodama upotrebom vozila;
2. Registre u skladu sa odredbama Zakona o društvima za osiguranje, Zakona o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju:
 - društava za osiguranje,
 - filijala društva za osiguranje iz FBiH,
 - zastupnika i brokera/posrednika u osiguranju,
 - ovlašćenih aktuara;
3. Registre u skladu sa odredbama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima:
 - društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i
 - dobrovoljnih penzijskih fondova;
4. Internet stranica Agencije za informisanje subjekata na tržištu osiguranja i javnosti;
5. E-forme – elektronsko izvještavanje društava za osiguranje, društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugih ovlašćenih učesnika na tržištu osiguranja;
6. Elektronske evidencije sjednica upravnog odbora i stručnog kolegijuma;

7. Kancelarijsko poslovanje, evidencija prihoda i rashoda, evidenciju nadzora, statistiku, i druge pomoćne elektronske evidencije koje su razvijene za specifične poslovne procese.

Navedeni registri su javni, vode se u elektronskom obliku, a dio podataka je neposredno dostupan javnosti preko internet stranice Agencije. Usklađivanje ovih registara sa promjenama zakona i podzakonskih akata, kao i njihovo funkcionalno unapređenje, vrši se kontinuirano.

Dostavljanje izvještaja i podataka od strane učesnika na tržištu osiguranja vrši se u elektronskoj formi, u skladu sa podzakonskim aktima koji regulišu sadržaj, način i rokove za dostavljanje izvještaja, obavještenja i drugih podataka od strane učesnika na tržištu osiguranja (mjesečni, kvartalni, polugodišnji i godišnji izvještaj o poslovanju, izvještaj nezavisnog revizora, poslovni plan, akti poslovne politike i ostali izvještaji u skladu sa podzakonskim aktima).

Agencija je najveći dio svojih administrativnih, opštih i kadrovskih evidencija organizovala u elektronskom obliku, tako da su različiti poslovni procesi podržani interno razvijanim aplikacijama.

Kontinuirano se vrši usklađivanje svih aplikacija koje u svom poslovanju koristi Agencija sa promjenama zakona i podzakonskih akata, njihovo funkcionalno unapređenje u obimu koji je moguć, kao i IT podrška svim organizacionim dijelovima Agencije. U izvještajnom periodu vršeno je usklađivanje i unapređenje aplikacija informacionog sistema vezanih za kancelarijsko poslovanje i evidenciju prihoda i rashoda.

Agencija je u 2020. godini završila nabavku usluga izrade softvera – Jedinstveni integralni informacioni sistem Agencije za osiguranje Republike Srpske.

Tokom 2021. godine završene su sljedeće aktivnosti u okviru projekta razvoja Jedinstvenog integralnog informacionog sistema Agencije:

- prva faza projekta – Priprema projekta - Analiza potrebnog hardvera, softvera potrebnog za implementaciju informacionog sistema i definisanje matične baze podataka,
- druga faza projekta – Izrada detaljnih specifikacija korisničkih potreba i zahtjeva, sa opisom poslovnih procesa i
- isporučena, instalisana i implementirana računarska oprema i neophodne licence.

U narednom periodu nastaviće se sa realizacijom preostalih faza projekta. U periodu izrade ovog izvještaja aktuelna je treća faza projekta – Razvoj i implementacija - Izrada detaljnih specifikacija softvera sa detaljnim specifikacijama poslovnih procesa i radnih tokova i procedura (funkcionalnih i nefunkcionalnih) i dizajn sistema sa implementacijom rješenja.

4.4. Saradnja sa drugim institucijama

4.4.1. Saradnja sa domaćim institucijama

Nastavljena je saradnja, uspostavljena u prethodnim izvještajnim periodima, sa Ministarstvom finansija Republike Srpske i Ministarstvom za evropske integracije i međunarodnu saradnju Republike Srpske, a u vezi:

- izvještavanja o realizovanim mjerama i aktivnostima, u okviru izrade Priloga institucija u BiH za redovni godišnji izvještaj Evropske komisije o BiH u procesu Evropskih integracija za 2021. godinu,
- učestvovanja na petom sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača, i izvještavanja o narednim aktivnostima,
- realizacije aktivnosti u okviru radnih grupa za evropske integracije, kroz izradu Programa integrisanja BiH u Evropsku uniju, u okviru kojih su identifikovani prioritetni propisi i preporuke Evropske komisije sa kojima je potrebno vršiti usklađivanje. Podzakonski propisi iz oblasti osiguranja koji su u određenoj mjeri usaglašavani sa propisima Evropske unije su uneseni u Informacioni sistem za podršku izradi Programa integrisanja,
- pripreme dokumenta za diskusiju za šesti sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između EU i BiH, te
- pripreme dokumenta za diskusiju za šesti sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku, te kroz izvještavanje na sastanku ovog pododbora.

Pored navedenog, saradnja sa Ministarstvom finansija Republike Srpske odvijala se i kroz:

- aktivnosti Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Komitet),
- aktivnosti davanja komentara na prvi nacrt regionalnih nalaza procjene „SEE Competitiveness Outlook 2021“, dostavljen od strane Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD),
- dostavljanje traženih podataka za potrebe izrade prospekta za emisiju tzv. evroobveznica.

U okviru aktivnosti Komiteta, Agencija je saradivala i sa Agencijom za bankarstvo Republike Srpske i Komisijom za hartije od vrijednosti Republike Srpske i to kroz razmjenu podataka i informacija neophodnih za provođenje nadzornih aktivnosti i usaglašavanje djelovanja u okviru procesa Evropskih integracija, te organizovanje zajedničkog seminara iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srpske zasnivala se na dostavljanju informacija i podataka u skladu sa zakonom.

Nastavljena je saradnja i sa Ministarstvom privrede i preduzetništva Republike Srpske kroz redovno ažuriranje procedura iz nadležnosti Agencije, koje se objavljuju na portalu Jedinstvena kontakt tačka za poslovanje. Pored toga, predstavnik Agencije je član Operativnog tijela za realizaciju Projekta optimizacije administrativnih procedura i formalnosti⁸.

Putem svog predstavnika u Radnoj grupi za izvještavanje i implementaciju međunarodnih obaveza iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, imenovanog od strane Vlade Republike Srpske, Agencija prati i izvještava o aktivnostima u vezi sa provođenjem međunarodnih obaveza iz ove oblasti. Pored navedenog, Agencija, u skladu sa Zaključkom Vlade

⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 32/21

Republike Srpske broj: 04/1-012-2-1402/16 od 16.06.2016. godine, učestvuje u radu radnih tijela koja provode: „Procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u BiH za period 2018-2022. godine“ usvojenju od Vijeća ministara BiH 29.08.2018. godine, vrši nadzor i praćenje provođenja Akcionog plana kroz prikupljanje i analizu podataka i informacija, te učestvuje u izradi dopune Procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u BiH za period 2021-2023. godina kao i Akcionog plana za borbu protiv finansiranja terorizma u BiH za period 2021-2023. godina.

U cilju uspješnije primjene propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Agencija prati i utvrđuje potrebe za edukacijom obveznika iz oblasti osiguranja, te u saradnji sa drugim institucijama Republike Srpske i strukovnim udruženjima organizuje seminare i radionice iz ove oblasti. U cilju jačanja profesionalnih standarda, Agencija je učestvovala na:

- online radionici na temu: "Procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Bosni i Hercegovini za period 2018-2022. godina", u organizaciji Ministarstva bezbjednosti BiH za sektor osiguranja i
- vebinaru „Obaveze učesnika u sistemu sprečavanja pranja novca i aktuelni (novi) modeli pranja novca“, u organizaciji časopisa „Finrar“.

Saradnja Agencije sa drugim institucijama sektora osiguranja iz BiH zasnivala se na zakonom uspostavljenoj obavezi:

- dostavljanja statističkih podataka Agenciji za osiguranje u BiH, potrebnih za izradu biltena „Statistika tržišta osiguranja BiH“ i
- razmjene informacija, dobijenih u nadzoru poslovanja filijala društava sa sjedištem u drugom entitetu, sa Agencijom za nadzor osiguranja FBiH.

Predstavnici Agencije su prisustvovali i na okruglom stolu na temu: „Obaveznost osiguranja od nezgode na radu i poreski tretman usluga osiguranja“ u organizaciji Udruženja društava za osiguranje FBiH.

Pored navedenog, nastavljene su i aktivnosti saradnje Agencije sa Biroom zelene karte u BiH, u svrhu podrške realizaciji Multilateralnog garantnog sporazuma, kroz razmjenu podataka usaglašenu Protokolom o saradnji i razmjeni podataka i informacija potpisanim sa Biroom zelene karte u BiH u prethodnom izvještajnom periodu.

Predstavnici Agencije su u ovom izvještajnom periodu uzeli učešće na Matra treningu iz oblasti upravljanja javnim finansijama i javnim nabavkama, na temu: „Javne finansije i nabavke“, u organizaciji Direkcije za evropske integracije.

4.4.2. Saradnja sa inostranim institucijama

U okviru saradnje sa inostranim supervizorima, u izvještajnom periodu, ostvarena je saradnja sa:

- Evropskim tijelom za nadzor osiguranja i penzionih fondova (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA), kroz učešće na 10. godišnjoj konferenciji na temu supervizije osiguranja i penzija u Evropi, te kroz učešće na 8. zajedničkom danu zaštite

potrošača, koji EIOPA organizuje zajedno sa Evropskim supervizorskim tijelima - ESAs (EBA, ESMA i EIOPA),

- supervizorima u okviru CESEE inicijative (Central, Eastern and South-Eastern European Insurance Supervision Initiative), u okviru koje su, između ostalog, razmjenjena iskustva i stavovi u pogledu unapređenja osiguranja od autoodgovornosti, te o izazovima zemalja kandidata pri implementaciji direktive EU o distribuciji osiguranja,
- Narodnom bankom Srbije kroz dostavu podataka o podobnosti lica na značajnom položaju u društvu za osiguranje,
- Agencijom za nadzor osiguranja Republike Slovenije u okviru istraživanja o mikroosiguranju u centralnoj i istočnoj Evropi i Transkavkaziji,
- Hrvatskom agencijom za nadzor finansijskih usluga, kroz dostavu podataka o podobnosti lica na značajnom položaju u društvu za osiguranje, te učestvovanja na konferenciji: „Supervizija u osiguranju zasnovana na riziku - put napretka u postpandemijskom svijetu“, a u okviru koje je predstavnik Agencije imao prezentaciju na panelu: „Novo normalno - iskustva zemalja“.
- Centralnom bankom Mađarske kroz dostavu podataka o podobnosti lica na značajnom položaju u društvu za osiguranje.

Saradnja sa inostranim institucijama i strukovnim udruženjima ostvarivana je i kroz učestvovanje predstavnika Agencije:

- u projektu tehničke pomoći Međunarodnog monetarnog fonda, koji je obuhvatio izazove sa kojima se možemo sresti prilikom uvođenja IFRS 9 i IFRS 17 u upotrebu, pri čemu do dana sačinjavanja ovog izvještaja Agencija nije dobila pisane materijale iz ove tehničke pomoći,
- na on-line 7. konferenciji o globalnoj superviziji osiguranja na temu: „Sektor osiguranja i posljedice covid-19 pandemije“ u organizaciji Međunarodnog centra za regulativu osiguranja, uz podršku EIOPA-e i Svjetske banke,
- na on-line radionici sa temom: „Regulacija kripto sredstava i FinTech“ u organizaciji Institucije za međunarodnu saradnju Njemačke,
- na konferenciji „V srpski dani osiguranja“ u organizaciji udruženja osiguravača Srbije,
- na konferenciji „Hrvatski dani osiguranja 2021“ u organizaciji Hrvatskog ureda za osiguranje,
- na on-line konferenciji „Insurtech Sarajevo“ u organizaciji „Insurtech Balkans Hub“,
- na vebinaru pod nazivom „Zakonodavstvo Evropske unije iz oblasti plaćanja male vrijednosti“ u organizaciji Svjetske banke, te
- na on-line edukaciji „Upravljanje i supervizija u bankama i institucijama finansijskog tržišta“ u organizaciji Center of Excellence in Finance iz Ljubljane.

U okviru ovog poglavlja treba istaći da se Agencija i dalje susreće sa problemima, kao što je navedeno i u prethodnim izvještajima, vezanim za realizaciju aktivnosti međunarodne saradnje, odnosno identifikaciju u međunarodnim odnosima kao jedine institucije nadležne za nadzor osiguranja učesnika na tržištu osiguranja Republike Srpske i zakonom ovlašćene da potpisuje međunarodne sporazume o saradnji iz oblasti osiguranja. Problemi proizilaze iz načina tumačenja odredbe člana 9. Zakona o Agenciji za osiguranje u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/04), koji

sadrži odredbe o međunarodnim odnosima, pri čemu se ne uzima u obzir cjelokupan zakonski okvir iz oblasti osiguranja u Republici Srpskoj, FBiH i BiH, ali i iz predstavljanja Agencije za osiguranje u BiH prilikom ostvarivanja međunarodne saradnje. Navedeno je, pored ostalog, i uzrok što Agencija nije još primljena u Međunarodnu asocijaciju supervizora u osiguranju (IAIS) i nije potpisala međunarodne memorandume o saradnji sa supervizorima osiguranja, iako je preduzimala aktivnosti zasnovane na zakonskom okviru. Nezavisno od navedenog, Agencija kontinuirano provodi aktivnosti u cilju međunarodnog pozicioniranja kao nezavisnog supervizora sektora osiguranja Republike Srpske, te je u ovom izvještajnom periodu, u okviru naprijed navedene saradnje sa supervizorima iz inostranstva ukazano da se razmjena podataka iz supervizije vrši direktno i isključivo kroz saradnju sa Agencijom bez posredovanja Agencije za osiguranje u BiH.

4.5. Edukacija i povećavanje javne svijesti o značaju osiguranja

Agencija je organizovala edukaciju i ispitni rok za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupnika u osiguranju i brokera u osiguranju, i to jedan redovni i jedan vanredni ispitni rok. Edukacija je obuhvatala program predviđen propisima, a stručni ispit su u redovnom roku položila 24 kandidata i u vanrednom roku 27 kandidata. Imena kandidata, koji su položili stručni ispit, objavljena su na internet stranici Agencije.

U cilju uspješnije primjene propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a u cilju jačanja profesionalnih standarda učesnika na tržištu osiguranja, predstavnik Agencije je prezentovao procjenu ranjivosti sektora osiguranja od pranja novca na on-line radionici na temu: „Procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u BiH za period 2018-2022. godina“, koju je organizovalo Ministarstvo bezbjednosti BiH.

Takođe, Agencija je u saradnji sa Komisijom za hartije od vrijednosti Republike Srpske i Agencijom za bankarstvo Republike Srpske, organizovala vebinar pod nazivom „Primjena propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u sektoru hartija od vrijednosti, osiguranja, mikrokreditnih organizacija“. Vebinar je bio namijenjen zaposlenima koji obavljaju poslove SPN/FTA, bilo da su zaposleni kod nadzornog organa ili obveznika provođenja mjera SPN/FTA sa ciljem da se proširi znanje i primjena dobre prakse u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Agencija je Područnoj privrednoj komori Banja Luka stavila na raspolaganje/dostavila brošuru „Šta trebate znati prije zaključivanja ugovora o osiguranju“ koju je pripremila i izdala u okviru saradnje sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (International Finance Corporation - World Bank Group), a u kojoj su ukratko predstavljene zastupljenije vrste osiguranja (AO, osiguranje kredita, imovine i nezgode, zdravstveno i životno osiguranje), te date osnovne preporuke za zaključivanje ugovora o osiguranju. Takođe je dostavljena i brošura: „Najčešće korišćeni finansijski proizvodi“, u okviru koje su ukratko objašnjene najvažnije karakteristike, odnosno sličnosti i razlike između najčešće korišćenih finansijskih proizvoda u bankarstvu i osiguranju, a koja je izdata u okviru iste saradnje. Brošure su dostavljene Područnoj privrednoj komori Banja Luka kako bi se iste besplatno distribuirale privrednim subjektima u cilju podizanja nivoa znanja o ulozi i značaju osiguranja i finansijskih proizvoda.

Informisanje učesnika na tržištu osiguranja i javnosti kontinuirano se obavlja i u okviru saradnje sa medijima, te putem internet stranice Agencije redovnim objavljivanjem:

- tromjesečnih statističkih podataka o obračunatoj premiji i isplaćenim štetama društava za osiguranje po vrstama osiguranja,
- izvještaja o stanju u sektoru osiguranja i izvještaja o radu Agencije i
- usvojenih podzakonskih akata.